

RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUDUDLARDA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI

*Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
Tarmoqlar iqtisodiyoti kafedrası dotsenti
Rajabov Nazirjon Razzaqovich
Magistr Jo‘rayev G‘ayrat Baxtiyor o‘g‘li*

Annotatsiya: Ushbu maqolada, raqamli iqtisodiyot sharoitida hududlarda xususiy tadbirkorlikni rivojlantirish yo‘nalishlari haqida so‘z yuritilgan.

Kalit so‘zlar: Tadbirkorlik faoliyati, investitsiyalar, yashirin iqtisodiyot, eksport, aholini tadbirkorlikka jalb etish, sertifikatlashtirish erkinligi, mahalliy ishlab chiqaruvchilar, erkin raqobat muhiti.

Annotation: This article talks about the directions for the development of private entrepreneurship in the regions in the context of the digital economy.

Keywords: Entrepreneurship, investments, hidden economy, export, attracting the population to entrepreneurship, freedom of certification, local producers, free competitive environment.

Аннотация: В данной статье говорится о направлениях развития частного предпринимательства в регионах в условиях цифровой экономики.

Ключевые слова: Предпринимательство, инвестиции, теневая экономика, экспорт, привлечение населения к предпринимательству, свобода сертификации, местные производители, свободная конкурентная среда.

Mamlakatimizda so‘nggi yillarda tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirish hamda tadbirkorlik subyektlariga erkin raqobat muhitini yaratish maqsadida ko‘pgina islohotlar olib borilmoqda va keng imkoniyatlar yaratilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 2022-yil 17-maydagi “Tibbiyot muassasalari xodimlarini moddiy qo‘llab-quvvatlash hamda rag‘batlantirishni kuchaytirish choratadbirlari to‘g‘risida”gi PF-136-son sonli qarori, undan tashqari Prezidentning 2022-yil 11-apreldagi «Tibbiyotda xususiy sektor faoliyatiga qo‘shimcha qulayliklar yaratish va soha xodimlarini qo‘llab-quvvatlash chora-tadbirlari to‘g‘risida»gi Farmoni qabul qilindi. Bu esa mamlakatimizda Tadbirkorlik subyektlariga imkoniyatlar eshigini ochib berish uchun olib borilayotgan sa‘y-harakatlardir. Ushbu farmonda quyidagilar belgilandi:

- yuqori malakali va malakali mutaxassislar toifasiga kirmaydigan boshqa chet el fuqarosi bo‘lgan shifokorlar uchun O‘zbekiston Respublikasi hududida mehnat faoliyatini amalga oshirish huquqini beruvchi tasdiqnoma berganlik uchun yig‘im

miqdori 6 baravarga kamaytirilib, bazaviy hisoblash miqdorining 5 baravari miqdorida undiriladi;

- O‘zbekiston Respublikasiga qisqa muddatga (bir oygacha), shu jumladan, diagnostika hamda davolash amaliyotlarini bajarish, tajriba almashish dasturlari, mahorat darslari o‘tkazish va ma‘ruzalar o‘qish, xodimlar malakasini oshirish maqsadida kelayotgan chet el mutaxassislariga O‘zbekiston Respublikasi hududida mehnat faoliyatini amalga oshirish huquqini beruvchi tasdiqnoma olish talab etilmaydi;

- O‘zbekiston Respublikasi hududida doimiy yashash joyiga ega bo‘lmagan xorijiy fuqarolar hamda fuqaroligi bo‘lmagan shaxslardan davolash muassasalari tomonidan undiriladigan turistik (mehmonxona) yig‘im bekor qilinadi;

- davolash muassasalari (bundan sanatoriy va pansionatlar mustasno) uchun turistik xizmatlarni sertifikatlashtirishga bo‘lgan talab bekor qilinadi. Bunda, davolash muassasalari tomonidan tashrif buyuruvchilarni hisobga olish avtomatlashtirilgan maxsus dastur orqali elektron shaklda amalga oshiriladi.

Raqamli iqtisodiyot: siyosiy-iqtisodiy, ilmiy-ijtimoiy, madaniy va ma‘rifiy munosabatlardagi aloqalarni raqamli texnologiyalarni qo‘llash yordamida amalga oshiruvchi yangi tizim bo‘lib, raqamli iqtisodiyot sharoitida “raqamli tadbirkorlik” alohida ahamiyatga egadir. Bugungi kunda tadbirkorlik meditsina sohasida ham rivojlanib bormoqda.

Yashirin iqtisodiyotni qisqartirish va soliq organlari faoliyati samaradorligini oshirish bo‘yicha O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan Mamlakatda pul-kredit, valyuta, soliq va tashqi savdo siyosati sohalarida tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun qulay sharoitlar yaratish va investitsiya muhitini yaxshilashga qaratilgan keng ko‘lamli islohotlar amalga oshirilmogda. Yana ham aytadigan bo‘lsak, ekspertlarning baholashlari va tadbirkorlik subyektlari o‘rtasida o‘tkazilayotgan so‘rovlar iqtisodiyotdagi yashirin aylanmaning, ayniqsa, savdo va umumiy ovqatlanish, avtotransportda tashish, uy-joy qurilishi va ta‘mirlash, turarjoy xizmatlarini ko‘rsatish kabi sohalarda yuqori darajada saqlanib qolayotganligidan dalolat beradi, bu esa vijdonli tadbirkorlarning iqtisodiy manfaatlariga putur yetkazmogda, ular uchun teng bo‘lmagan biznes yuritish shartlarini yuzaga keltirib chiqarmogda.

Yurtimizda yashirin iqtisodiyot darajasini pasaytirish, tadbirkorlik faoliyatini yuritish uchun, shu jumladan tartibga solish va ma‘muriy yukni kamaytirish hisobiga teng raqobat sharoitlarini yaratish, soliq qonunchiligi talablariga rioya qilish tartib-taomillarini avtomatlashtirish va uning tartibini soddalashtirish tizimi ishlab chiqildi.

So‘nggi yillarda aholining keng qatlamini tadbirkorlikka jalb qilish va ularning daromad manbalarini kengaytirishga qaratilgan “Har bir oila – tadbirkor”, “Yoshlar kelajagimiz” va boshqa ijtimoiy dasturlar doirasida jami 13 trillion so‘mdan ziyod imtiyozli kreditlar ajratilib, 600 mingdan ziyod oilalarni qamrab olishga erishildi. Mazkur dasturlar hududlarda aholining tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanishi,

uning turmush tarzini yaxshilash va ish bilan bandligini oshirish uchun turtki bo‘lib xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, orttirilgan tajriba hamda xalqaro amaliyot kompleks va o‘zaro bir-birini to‘ldiruvchi kredit olish imkoniyatidan iborat bo‘lgan yaxlit tizimni shakllantirishni taqozo etmoqda.

Aholini tadbirkorlikka jalb qilish tizimini takomillashtirish, kambag‘allikni qisqartirish va tadbirkorlikni rivojlantirish bo‘yicha amalga oshirilayotgan islohotlarni izchil davom ettirish maqsadida:

- Aholini, ayniqsa, yoshlar va xotin-qizlarni tadbirkorlikka keng jalb qilish, mikromoliyalash tizimini takomillashtirish hamda tadbirkorlikni davlat tomonidan qo‘llab-quvvatlashning quyidagi asosiy yo‘nalishlari amaliyotga joriy etilsh:

- aholining tadbirkorlik bilan shug‘ullanishga qiziqishi va manfaatdorligini oshirish;

- aholida tadbirkorlik sohasida zaruriy ko‘nikmalarni shakllantirishga qaratilgan o‘qitish tizimini joriy etish, mazkur jarayonga xalqaro tashkilotlar, nodavlat notijorat tashkilotlari va nodavlat ta’lim tashkilotlarini keng jalb qilish;

- tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlashga qaratilgan mikroreditlash tizimini institutsional jihatdan takomillashtirish va rivojlantirish;

- aholi tadbirkorligini qo‘llab-quvvatlashga oid ijtimoiy dasturlarni iqtisodiyotda amalga oshirilayotgan islohotlar bilan uyg‘un va muvofiqlashtirilgan holda ishlab chiqish;

- tadbirkorlik ko‘nikmasi va tajribasiga ega bo‘lgan aholini va boshqa kichik biznes vakillari salohiyatini ro‘yobga chiqarish orqali ular faoliyatini kengaytirish va rivojlantirishga qaratilgan to‘laqonli tizimni yaratish;

- tadbirkorlikni qo‘llab-quvvatlash bo‘yicha yaxlit tizimni tashkil etish va yagona davlat tashkiloti tomonidan amalga oshirilishini va muvofiqlashtirib borilishini yo‘lga qo‘yish.

- kasb-hunar va tadbirkorlikka o‘qitish bo‘yicha nodavlat ta’lim tashkilotlari kurslarini muvaffaqiyatli tamomlab, ularning sertifikatini (keyingi o‘rinlarda – maxsus sertifikat) olgan shaxslarga o‘z biznesini tashkil etish uchun mazkur qarorning 5-bandiga muvofiq mikroredit ajratilishi nazarda tutildi. Tadbirkorlik tashabbusiga ega jismoniy shaxslar, shu jumladan, yoshlar va xotin-qizlarga o‘z biznesini tashkil etish uchun 33 million so‘mgacha bo‘lgan miqdordagi mikroreditlar ta’minotsiz ajratish;

- mikrofirm va kichik korxon ta’sis etgan shaxslarga uchinchi shaxs kafilligi, sug‘urta polisleri, kredit hisobiga sotib olinayotgan mol-mulklar garovi, Tadbirkorlik faoliyatini qo‘llab-quvvatlash davlat jamg‘armasining kafilligi va qonun hujjatlarida nazarda tutilgan boshqa ta’minot turlari asosida 225 million so‘mgacha miqdorda mikroreditlar ajratish ko‘zda tutildi.

Bunda mikroreditlar 3 yil muddatgacha 6 oygacha imtiyozli davr bilan Markaziy bankning asosiy stavkasida ajratiladi.

Tiklanish va taraqqiyot jamg'armasi yoshlar va xotin-qizlarni kasb-hunar hamda tadbirkorlik ko'nikmalariga o'qitish orqali tadbirkorlik faoliyatini yo'lga qo'yishni moliyaviy manba bilan ta'minlash maqsadlariga 100 million AQSH dollari ekvivalentida mablag' ajratishi belgilandi. Ushbu mablag'larning:

- 9 million AQSH dollari ekvivalenti Tadbirkorlikni rivojlantirish agentligiga mazkur qarorning 3-bandi ikkinchi xatboshisida nazarda tutilgan tadbirlarni moliyalashtirish uchun beg'araz asosda;

- 1 million AQSH dollari ekvivalenti Yoshlar ishlari agentligiga mazkur qarorning 2-bandida nazarda tutilgan tadbirlarni moliyalashtirish uchun beg'araz asosda;

- 90 million AQSH dollari ekvivalenti maxsus sertifikatni olgan yoshlarga (jami 45 million dollar) va xotin-qizlarga (jami 45 million dollar) kreditlar ajratish uchun "Mikrokreditbank" ATBga 7 yil muddatga 3 yil imtiyozli davr bilan Markaziy bankning asosiy stavkasidan 4 foiz bandga past foiz stavkasida yo'naltirilishi aytib o'tilgan.

"Mikrokreditbank" ATB ushbu mablag'larni mazkur qarorning 5-bandida ko'rsatilgan yangicha tartibda mikrokreditlash maqsadlariga yo'naltirsin.

So'nggi yillarda respublikada ishbilarmonlik va investitsiya muhitini tubdan yaxshilash, ortiqcha byurokratik to'siqlarni bartaraf etish, eskirgan, zamon talablariga mos kelmaydigan tartib-taomillarni takomillashtirish borasida izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Mazkur yo'nalishlarda olib borilgan ishlar litsenziyalash va ruxsat berish tizimini liberallashtirish hamda institutsional isloh qilishning yangi bosqichini boshlash uchun mustahkam asos yaratdi.

Litsenziyalash va ruxsat berish tartib-taomillarini tubdan takomillashtirish hamda byurokratik to'siqlarni bartaraf etish orqali tadbirkorlik subyektlari faoliyati uchun yanada keng shart-sharoitlarni yaratish maqsadida: birinchi bosqichda (2020-yil davomida) – fuqarolar sog'lig'iga va jamiyatga ziyon yetkazmaydigan litsenziya va ruxsat etish xususiyatiga ega hujjatlarning ayrim turlarini qisqartirish va tartibga solishning muqobil usullariga o'tkazish, tadbirkorlik subyektlaridan ortiqcha hujjat talab qilmaslik va ularning vaqt hamda mablag'lari sarflanishini kamaytirish uchun tartib-taomillarni soddalashtirish, tegishli hujjatlarni berish jarayonlarini to'liq raqamlashtirish orqali shaffoflikni ta'minlash; ikkinchi bosqichda (2020-2021-yillar davomida) – litsenziyalash va ruxsat berish sohasidagi qonun hujjatlarini tizimlashtirish, davlat xizmatlari ko'rsatishning pasportlarini ishlab chiqish, ayrim turdagi litsenziya va ruxsat etish xususiyatiga ega hujjatlar berishning namunaviy ma'muriy reglamentlarini joriy qilgan holda normativ-huquqiy hujjatlar sonini tubdan qisqartirish.

2021-yil 1-yanvardan boshlab turizm faoliyatini litsenziyalashda turoperatorlar xizmatlarini sertifikatlash ixtiyoriy etib belgilandi;

Quyidagilar bekor qilindi:

- kredit byurolari faoliyatini litsenziyalashda kamida 10 ta tijorat banki bilan kredit almashinuvini amalga oshirishga roziligini tasdiqlovchi hujjat mavjudligi talabi;
- dori vositalari va tibbiy buyumlarni chakana realizatsiya qilish faoliyatini litsenziyalashda ushbu faoliyat uchun litsenziyaga ega bo'lgan yuridik shaxslar tomonidan ularning xuddi shunday faoliyat bilan shug'ullanuvchi filiallari tashkil etilganda har bir filial manzilini asosiy litsenziyada ko'rsatish amaliyotini joriy qilish orqali filiallarga alohida litsenziya rasmiylashtirish amaliyoti;
- yer qa'ri uchastkalaridan foydalanish huquqi uchun litsenziya olishda talabgordan mahalliy davlat hokimiyati organlarining kafolat xatlarini olishni talab qilish tartibi.

2021-yil 1-yanvardan boshlab litsenziyalash, ruxsat berish va xabardor qilish tartib-taomillari bosqichma-bosqich to'liq elektron tarzda "Litsenziya" axborot tizimi orqali amalga oshiriladi hamda litsenziya va ruxsat etish xususiyatiga ega hujjatlarni olish hamda vakolatli organni xabardor qilish haqidagi arizalar va ularga ilova qilingan hujjatlar elektron shaklda Yagona interaktiv davlat xizmatlari portalidan foydalangan holda Internet tarmog'i orqali qabul qilinishi joriy qilindi.

Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni mahalliy sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmlari va nomenklaturasini kengaytirish, tarmoqlararo kooperatsiyani chuqurlashtirish va qo'shilgan qiymat zanjirini rivojlantirishda qo'shimcha qo'llab-quvvatlash, shuningdek, raqobat muhitini rivojlantirish uchun shart-sharoitlar yaratish va davlat xaridlari tizimida mahalliy ishlab chiqaruvchilar ishtirokini kengaytirish maqsadida:

- ustav fondida (kapitalida) davlat ulushi 50 foiz va undan ortiq bo'lgan yuridik shaxslar, shuningdek, ustav fondining (kapitalining) 50 foizi va undan ortig'i 50 foiz va undan ortiq miqdorda davlat ulushiga ega yuridik shaxsga tegishli bo'lgan yuridik shaxslar (keyingi o'rinlarda – korporativ buyurtmachilar) uchun shunday tartib o'rnatiladiki, unga ko'ra umumiy qiymati bazaviy hisoblash miqdorining 50 ming baravaridan yuqori bo'lgan import tovarlari (ishlar, xizmatlar) xaridlarining maqsadga muvofiqligi har chorakda ro'yxati tasdiqlangan holda kuzatuv kengashlari (ta'sisчилarning umumiy yig'ilishi) tomonidan majburiy tartibda ko'rib chiqiladi;
- xorijda ishlab chiqarilgan alohida tovarlar, shuningdek, xorijiy shaxslar tomonidan bajariladigan ishlarning (xizmatlarning) davlat xaridlaridagi ishtirokini vaqtinchalik taqiqlash va chegaralash mexanizmi kiritiladi;
- Davlat xaridlaridagi ishtiroki vaqtinchalik taqiqlangan va chegaralangan, xorijda ishlab chiqarilgan tovarlar, shuningdek, xorijiy shaxslar tomonidan

bajariladigan ishlarning (xizmatlarning) ro'yxatiga kiritilmagan mahsulotlar bo'yicha tender (tanlov) ishtirokchilari takliflarini baholashda xalqaro tajribaga muvofiq mahalliy ishlab chiqarilgan tovarlarga nisbatan import tovarlarining CIP (O'zbekiston) narxidan 15 foizdan ko'p bo'lmagan miqdorda preferensiya beriladi;

- byudjet va korporativ buyurtmachilar rahbarlari xarid qilinishi nazarda tutilgan tovarlar (ishlar, xizmatlar) ro'yxatini shakllantirishda ularni cooperation.uz portalida ro'yxatdan o'tgan mahalliy ishlab chiqaruvchilardan xarid qilish imkoniyatini majburiy tartibda o'rganadi;

- korxonalarining kuzatuv kengashlaridagi (ta'rischilarning umumiy yig'ilishlaridagi) davlat vakillari boshqaruv organlari majlislarida umumiy qiymati bazaviy hisoblash miqdorining 50 ming baravaridan yuqori bo'lgan import tovarlar (ishlar, xizmatlar) xaridlarining asoslanganligiga oid masalalarning ko'rilishini ta'minlaydi, bunda ishlab chiqarish zaxiralaridagi import tovarlarining omborlardagi qolgan qismini ularning korxonalar faoliyatiga jalb qilinishi bo'yicha chora-tadbirlarni qo'llagan holda tahlil qiladi;

- Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi har oyda import bo'yicha olib kelinayotgan tovarlar (ishlar, xizmatlar) hajmi va nomenklaturasini tahlil qiladi, shuningdek, tarmoqlar, korxonalar va hududlar rahbarlari tomonidan importni optimallashtirish bo'yicha ko'rilayotgan chora-tadbirlarning natijadorligini baholab, ularni Vazirlar Mahkamasiga kiritadi;

- Moliya vazirligi byudjet tashkilotlarining kelgusi davr uchun xarajatlar smetasini kelishishda xarajatlar shakllanishini, shu jumladan, cooperation.uz portalida ma'lumotlaridan kelib chiqqan holda tovarlar qiymatini aniqlash orqali nazorat qiladi;

- Hisob palatasi har chorakda import xaridlarini amalga oshirishda davlat byudjeti, byudjetdan tashqari jamg'armalar hamda korporativ buyurtmachilarning jalb qilingan va o'z mablag'lari maqsadli va samarali sarflanishini tahlil qiladi;

- Qoraqalpog'iston Respublikasi Vazirlar Kengashi raisi, viloyatlar va Toshkent shahri hokimlarining ishlab chiqarishni mahalliyashtirish va sanoatda kooperatsiya aloqalarini kengaytirish masalalari bo'yicha yordamchilari respublikaga import qilinayotgan tovarlar hajmi va nomenklaturasi haqidagi statistik ma'lumotlar asosida hududlarda talab yuqori bo'lgan mahsulotlarni ishlab chiqarishni rivojlantirish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshiradi, shuningdek, tegishli hududlarda ishlab chiqarilayotgan mahsulotlar to'g'risidagi ma'lumotlarni cooperation.uz portalida to'liq joylashtirilishini ta'minlaydi;

- Davlat xaridlaridagi ishtiroki vaqtincha taqiqlangan va chegaralangan, xorijda ishlab chiqarilgan tovarlar, shuningdek, xorijiy shaxslar tomonidan bajariladigan ishlarning (xizmatlarning) ro'yxatini shakllantirish tartibi to'g'risidagi

nizomini tasdiqlash; davlat xaridlarida mahalliy ishlab chiqarilgan tovarlarga (ishlarga, xizmatlarga) preferensiyalar berish tartibi to'g'risidagi nizomini tasdiqlash;

- Iqtisodiy taraqqiyot va kambag'allikni qisqartirish vazirligi Investitsiyalar va tashqi savdo vazirligi, Moliya vazirligi, Davlat statistika qo'mitasi, Davlat bojxona qo'mitasi bilan birgalikda cooperation.uz portalida respublikada ishlab chiqarilayotgan barcha tovarlar (ishlar, xizmatlar)ning texnik ko'rsatkichlari 10 ta raqamli TIF TN kodi va ishlab chiqaruvchilarga bog'lanish ma'lumotlari bilan birgalikda joylashtirilishini hamda muntazam ravishda yangilab borilishi; cooperation.uz portalining Tashqi savdo operatsiyalari yagona elektron axborot tizimi (TSOYAEAT) va Davlat xaridlarining maxsus elektron portali (xarid.uz) bilan integratsiyasini ta'minlasin;

- Davlat bojxona qo'mitasiga davlat xaridlari doirasida yetkazib berilayotgan import tovarlari narxlarini monitoringini "tahlika-tahlil" usullari, shuningdek, "ko'zguli statistika" ma'lumotlaridan foydalangan holda kuchaytirish hamda tovarlar narxini pasaytirib olib kirilishiga yo'l qo'ymaslik bo'yicha yuklangan funktsiya va vazifalarning samarali ijrosini ta'minlash;

- "O'zstandart" agentligi tomonidan sifatsiz, sertifikatlanmagan va qalbaki, shu jumladan, Yevropa Ittifoqi (YEI) va Yevroosiyo Iqtisodiy Ittifoqida (YEOII) xavfli mahsulotlar haqida tezkor xabar berish axborot tizimlariga kiritilgan, YEI va YEOII mamlakatlariga olib kirish taqiqlangan mahsulotlar ishlab chiqarilayotganligi va olib kirilayotganligi to'g'risidagi axborot tizimini joriy etsishi;

- Davlat bojxona qo'mitasi bilan birgalikda 2021-yil 1-yanvardan xorijiy mamlakatlarda xavfli mahsulotlar haqida tezkor xabar berish axborot tizimiga kiritilgan mahsulotlarni "erkin muomalaga chiqarish uchun" bojxona rejimiga rasmiylashtirishga taqiq kiritilishi;

- 2021-yil 1-yanvarga qadar xalqaro, mintaqalararo va xorijiy standartlarni ularning asl tilidagi mahsulotga talablarni o'zgartirmasdan xuddi shunday ko'rinishda qabul qilish orqali, 1995-yilgacha tasdiqlangan 5 236 ta standartlar "tartibga soluvchi gilyotina" usulida bekor qilinishini ta'minlanishi belgilab qo'yildi.

Mahalliy ishlab chiqaruvchilarni qo'llab-quvvatlashga doir qo'shimcha chora-tadbirlar doirasida 2017-2019-yillarda iqtisodiyotda o'zlashtirilgan investitsiyalar hajmi 2,1 barobarga, shu jumladan, markazlashtirilgan investitsiyalar hisobiga 2,8 barobarga ortgan. Yalpi ichki mahsulot tarkibidagi investitsiyalar ulushi 2016-yildagi 21 foizdan 2019-yil yakuniga ko'ra 38 foizdan ko'proqqa o'sdi. Ushbu davrda tashqi savdo aylanmasi hajmi 1,7 barobarga oshdi. Investitsiyalar va tashqi savdodagi yuqori faollik sanoat mahsulotlari ishlab chiqarish hajmlarining 1,24 barobarga, qurilishning 1,44 barobarga o'sishiga rag'batlantiruvchi ta'sir ko'rsatdi, ularning yalpi ichki mahsulot tarkibidagi ulushi esa 24,1 foizdan 33,2 foizgacha oshdi.

Xulosa

Yuqoridagilardan kelib chiqib xulosa qiladigan bo'lsak, islohotlardan ko'zlangan maqsad va ko'rsatkichlarga tayanib xulosa qiladigan bo'lsak bularning bari tadbirkorlik subyektlari uchun yaratilayotgan imkoniyatlar va ularni faoliyatini nuqsonlar va qiyinchiliklarsiz yo'lga qo'yishini qo'llab-quvvatlash harakatidir. Faqatgina bulardan oqilona foydalanib qolish kerak xolos. Natija Respublika iqtisodiy rivojiga hissa qo'shish va o'z tadbirkorligini yo'lga qo'yib uni rivojlantirishdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 2022-yil 17-maydagi "Tibbiyot muassasalari xodimlarini moddiy qo'llab-quvvatlash hamda rag'batlantirishni kuchaytirish choratadbirlari to'g'risida"gi PF-136-son sonli qarori.
2. Prezidentning 2022-yil 11-apreldagi «Tibbiyotda xususiy sektor faoliyatiga qo'shimcha qulayliklar yaratish va soha xodimlarini qo'llab-quvvatlash chora-tadbirlari to'g'risida»gi Farmoni.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ishlab chiqarishga innovatsion loyihalar va texnologiyalarni tatbiq etishni rag'batlantirish bo'yicha qo'shimcha choralar haqidagi" Qarori - Xalq so'zill, 2008 yil, 16 iyul.
4. Ayranci A.E. & Ayranci E. (2015). A Research on Job Satisfaction Factors of Private Entrepreneurs: The Case of Beylikduzu Organized Industrial Zone. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*. 268 – 277.
5. 2020 "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" DUK tahririyati gazetalari.
6. Celik, A. & Akgemici, T. (2007). *Girisimcilik kulturu ve Kobi'ler* [The culture of entrepreneurship and SMEs]. Ankara: Gazi Publications.
7. Smallbone, D., Piasecki, B., Venesaar, U., Todorov, K. & Labrianidis, L. (1999). Internationalization and SME development in transition economies: An international comparison. *Journal for Small Business and Enterprise Development*, 5(4), 363–375.
8. <http://parliament.gov.uz/uz/events/committee/23612/>.
9. <http://stat.uz>.
10. <http://uza.uz/oz/politics>.
11. <http://www.doingbusiness.org/data>.
12. <https://uzlidep.uz/news-of-party/3976>.